

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันได้อย่างสันติสุข อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังแสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี โลกทัศน์และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

การจัดการศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีการเรียนภาษาไทย โดยยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด จากหลักการและความสำคัญดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลาง จึงได้บรรจุกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้เป็นกลุ่มทักษะพื้นฐานแห่งการเรียนรู้ สาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม (กรมวิชาการ, 2545 : 2-5)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาจะยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ไม่ได้ยึดเนื้อหาเป็นหลัก เน้นทักษะและความสามารถของนักเรียน มีมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นตัวกำหนด การจัดหลักสูตรภาษาไทยจะต้องนำมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นพัฒนาเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาตามสาระการเรียนรู้ ทั้ง 5 สาระ โดยจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดและสนองความต้องการของนักเรียน ชุมชน และท้องถิ่น นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนของตนได้มากขึ้น (กรมวิชาการ, 2545 : 1)

ด้วยเหตุที่ภาษาไทยมีความสำคัญและทรงคุณค่า เราจึงควรเอาใจใส่ปรับปรุงการใช้ภาษาไทยให้สมคุณค่าที่สุด ครูผู้สอนภาษาไทยพึงตระหนักในคุณค่าของภาษาไทยและหมั่นปรับปรุงวิธีการสอนในอันที่จะถ่ายทอดความรู้วิชาภาษาไทยเพื่อให้นักเรียนมีความรัก และเห็นคุณค่าของภาษาไทย จนสามารถรักษาภาษาไทยให้สมกับที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าสืบไป แต่ภาษาไทยทุกวันนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะการอ่านออกเสียงภาษาไทยที่ไม่ถูกต้อง บางครั้งพูดไม่ชัด พูดด้วยสำเนียงแปลก ๆ ดังที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา (2530 : 3) ทรงแสดงความเห็นในเรื่อง “ปัญหาการใช้ภาษาไทย” ในการสัมมนาการใช้ภาษาไทยว่า การพูดตัวควบกล้ำหายไปมาก จำนวนผู้พูดไม่ถูกมีมากขึ้น ผู้พูดไม่ได้รับการสั่งสอนให้ระวัง ในการพูดให้ถูกต้องมาตั้งแต่เด็ก สิ่งเหล่านี้ทำให้ภาษาเปลี่ยนไปไม่น่าฟัง ซึ่ง ศรศักดิ์ ศรีตระกูล (2541 : 2) ได้กล่าวถึงลักษณะเสื่อมของภาษาไทยที่เห็นชัดไว้ว่า การออกเสียง ร กับ ล มักออกเสียง ร เป็น ล การออกเสียงควบกล้ำ เช่น กว. ขว. คว. ออกเสียง ความ เป็น ฟาม ออกเสียง ควาย เป็น ฟาย ลักษณะเหล่านี้แสดงถึงความเลินเล่อ การที่ปล่อยให้เด็กขาดการฝึกฝน ซึ่งจะทำให้ การออกเสียงอักษรควบกล้ำลำบากมาก และจรรยาวัจน์ กางกั้น (2531 : 48) แนะนำว่าการสอนอ่าน และการเขียนคำควบกล้ำนั้นครูจะต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนสนใจ เกิดประสบการณ์ทางภาษา นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและได้ฝึกฝนบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความแม่นยำ

ในปัจจุบันการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่ไม่ได้ดำเนินไปตามหลักเกณฑ์ทางภาษานั้นเพราะครูส่วนมากไม่ระมัดระวังการอ่านคำควบกล้ำ เนื่องจากครูจำนวนหนึ่งมาจากภูมิปัญญาที่ไม่มีการเน้นการใช้คำควบกล้ำ หรือมาจากครอบครัวและชุมชนที่พูดภาษาอื่นโดยพูดภาษาไทยไม่ชัด เมื่อมาสอนนักเรียนจึงไม่ระมัดระวัง และไม่สนใจข้อบกพร่องต่าง ๆ อีกประการหนึ่งพ่อแม่ไม่ได้เอาใจใส่ในการอบรมดูแลแก้ไขการใช้ภาษาทำให้เด็กจดจำแต่สิ่งที่ผิดจึงทำให้พูดคำควบกล้ำไม่ชัด แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการสอนภาษา การจัดกิจกรรมการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำนั้น ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนสนใจ และเรียนรู้อย่างสนุกสนาน และนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติบ่อย ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความแม่นยำ

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ เพื่อเป็นนวัตกรรมในการแก้ปัญหาข้อบกพร่องในการอ่านคำควบกล้ำ และประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการเร้าและกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการใช้แบบฝึกทักษะ เกิดความแม่นยำในการใช้ภาษาไทย เป็นพื้นฐานนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสาร และถ่ายทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน โดยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำหลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ เพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. ได้แนวทางสำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา
เป็นแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำจำนวน 14 ชุด ใช้เวลาทดลองชุดละ 1 ชั่วโมง รวมเวลา 16 ชั่วโมง (รวมทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน) โดยใช้คำควบกล้ำที่เป็นปัญหาทั่วไปและคำควบกล้ำที่มีอยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งแยกตามชนิดของคำควบกล้ำได้ดังนี้

- 1.1 คำควบกล้ำ กร
- 1.2 คำควบกล้ำ กล
- 1.3 คำควบกล้ำ กว

- 1.4 คำควบกล้ำ ขร
- 1.5 คำควบกล้ำ ขล
- 1.6 คำควบกล้ำ ขว
- 1.7 คำควบกล้ำ คร
- 1.8 คำควบกล้ำ คล
- 1.9 คำควบกล้ำ คว
- 1.10 คำควบกล้ำ ตร
- 1.11 คำควบกล้ำ ปร
- 1.12 คำควบกล้ำ ปล
- 1.13 คำควบกล้ำ ผล
- 1.14 คำควบกล้ำ พร
- 1.15 คำควบกล้ำ พล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนอนุบาลบ้านกรวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 135 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนอนุบาลบ้านกรวด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 34 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 16 ชั่วโมง ใช้เวลาสอน 3 สัปดาห์ (รวมเวลาที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน)

4. ตัวแปร

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ

4.2 ตัวแปรตาม คือ

4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ

4.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน และการเขียนคำควบกล้ำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ หมายถึง แบบฝึกหัดการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำให้ถูกต้องตามความหมายและอักขรวิธี ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 จำนวน 14 ชุด

2. แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น สำหรับนำแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำให้มีประสิทธิภาพ

3. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ หมายถึง ความสามารถของการฝึกในการพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ในที่จะพัฒนาตามเกณฑ์ 80 / 80
80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากแบบฝึกเสริมทักษะที่ใช้ฝึกปฏิบัติแต่ละชุด จำนวน 14 ชุด

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

4. การอ่านคำ หมายถึง การออกเสียงคำได้ชัดเจน ถูกต้องตามอักขรวิธี

5. การเขียนคำ หมายถึง การเขียนพยัญชนะ สระ คำสะกด คำควบกล้ำ ได้อย่างถูกต้อง

6. คำควบกล้ำ หมายถึง คำควบกล้ำที่เป็นปัญหาในการอ่านและการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

7. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนในโรงเรียนอนุบาลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2550

8. ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ร ล และ ว ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทดสอบจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

9. ความพึงพอใจ หมายถึง พลังที่เกิดขึ้นทางจิตที่มีผลทำให้บุคคลชอบหรือไม่ชอบในงานหรือกิจกรรมที่ทำงานหรือกิจกรรมที่ทำนั้นประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวได้